

DOI 10.31558/2519-2949.2026.1.4

УДК 323.1:325: 327.2

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1854-5012>

Явір В. А., Інститут держави і права імені В.М. Корецького НАН України

УКРАЇНА ПОСТКОЛОНІАЛЬНА: ПОДОЛАННЯ КОЛОНІАЛЬНИХ МАРКЕРІВ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ

Дослідження спрямоване на виявлення колоніальних маркерів у законодавстві України, обґрунтування шляхів їх подолання на тлі осмислення постколоніального статусу сучасної України. Доки вчені сперечаються про постколоніальний статус України, українське законодавство і досі містить колоніальні маркери, які залишилися як постколоніальний спадок російської (радянської) окупації України. Виокремлено та проаналізовано такі маркери, як конституційний статус російської мови, дія радянських законів в Україні після здобуття незалежності, адміністративно-територіальний устрій, що не відповідає історико-етнографічному районуванню України, колоніальна топонімія Конституції, захищена від змін правовим режимом воєнного стану, використання імені по батькові для її ідентифікації громадян України. Українське деколонізаційне законодавство не містить самого визначення колоніальних маркерів або маркерів колоніалізму. Тому колоніальні маркери запропоновано визначати як чужорідні етнокультурному середовищу колонізованої держави елементи, нав'язані колонізатором в усіх сферах життя (культурно-символічній, освітній, мовній, історичній, політичній, правовій, архітектурно-урбаністичній), які слугують індикаторами колоніального впливу. Це символи, практики, політики, інституції, ідентичності, норми права, що сформувалися протягом колоніальної залежності і продовжують реплікуватися у стані постколоніалізму, що характеризується складним комплексом взаємодій між колишніми метрополіями та колишніми колоніями, виникненням нових механізмів, практик колонізації та опору їй. Саме у ньому долаються всі виявлені наслідки колоніалізму. Виявлення колоніальних маркерів в законодавстві України, їх ідентифікація, визначення ступеня деструктивного впливу на українську державність та демонтаж є завданням деколонізації та запорукою успішного проходження Україною етапу постколоніальності для здобуття повного суверенітету. Цей процес ускладнюється тим, що маркери колоніальної належності стали звичними для світогляду українців, які народилися та зростали в колоніальних та/або постколоніальних умовах.

Ключові слова: колоніалізм, постколоніалізм, конституціоналізм, конституційне законодавство, деколонізація, колоніальні маркери, етнополітика.

Постановка проблеми. Попередні дослідження були спрямовані на вивчення політики деколонізації та специфіки деколонізаційного законодавства України і дали змогу виявити більш глибоку проблему буксування етнополітичного процесу деколонізації в Україні. Полягає вона у необхідності визнання та осмислення постколоніального статусу України, особливостей боротьби з проявами та маркерами імперського колоніалізму, їх виявлення, траєкторії руху України до повного суверенітету. Останній означає остаточне подолання колоніалізму, унезалежнення від радянсько-російської імперії було лише першим кроком. У цьому контексті доцільно скористатися термінологією С. Дацюка, на думку якого, постколоніальній Україні «доведеться тривалий час жити в умовах здобуття повного суверенітету», що поєднує в собі іманентні типи суверенітету (політичний, зокрема територіальний, економічний та військовий) та трансцендентні типи (громадянський, культурний, стратегічний духовний) [1]. В свою чергу, Т. Лютий вважає, що Україна оформлює постколоніальну стадію, в ході якої має позбутися всіх - і фізичних, і символічних - ознак імперського минулого: «Інакше всі залишки імперської присутності й надалі виглядатимуть як органічна частина нашої приналежності до «русского мира» [2].

Власне метою статті є виявлення колоніальних маркерів у законодавстві України, пошук шляхів їх подолання на тлі осмислення постколоніального статусу сучасної України. Реалізації цієї мети нашттовхується на чималу кількість обмежень та перепон, на які доводиться увесь час зважати в ході

дослідження. Серед таких обмежень насамперед слід згадати спрощене розуміння деколонізації України переважно як деколонізації імперської топонімії та символіки, закладене базовим Законом України «Про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики в Україні і деколонізацію топонімії». І полягає воно у відсутності визначення властиво деколонізації, позаяк закон «визначає правові засади засудження російської імперської політики в Україні, заборони пропаганди її символіки та встановлює порядок ліквідації символіки російської імперської політики» (ст.1) [3]. Якщо заборона пропаганди та порядок ліквідації символіки у ньому вписані, то у чому полягає засудження російської імперської політики, нормативно-правовий акт не поточний. Ст. 3 містить лише одне розмите положення про те, що «російська імперська політика визнається злочинною та засуджується» [3]. Тобто маємо суттєві недопрацювання із законодавчим визначенням деколонізації та змістовним наповненням політики деколонізації, яка жодним чином не може редукуватися до спрощеного розуміння деколонізації як деколонізації топонімії та символіки російської імперської політики.

Але обмеження полягає також і в тому, на що вказав Т. Лютий, що залишки імперської присутності, тобто колоніальні маркери, виглядають досить органічно і не помічаються нами українцями самими, яка народилася та зростала в колоніальній та/або постколоніальній парадигмах. Це підводить нас до обмеження пізнання об'єктом самого себе – суб'єкт-об'єктної дихотомії, яка зводиться до того, що об'єкт колонізації не може бути одночасно і суб'єктом, і об'єктом її пізнання. У випадку з наслідками російської колонізації - це звужує можливості та здатність виявляти їх та їх деструктивний вплив на розвиток України.

Так, А. Поляков помічає невідповідність між частим використанням у публічному просторі термінів колоніалізму у контексті російсько-української війни та відсутністю спроб його наукового осмислення, відтак радить східноєвропейським дослідникам колоніалізму самим почати реагувати на цей виклик. Дослідник вказує на низький рівень наукового осмислення проблематики, зауважуючи, що розгляд «Східної Європи крізь призму постколоніалізму, виокремлення в історії східноєвропейських країн процесів, що можуть характеризуватися як колонізаторські... продовжує залишатися маргінальним напрямком у постколоніальній теорії» [4, с. 167]. Відтак **ступінь розв'язання досліджуваної проблеми** - специфіки постколоніального статусу України є недостатнім, але може опертися на праці таких дослідників, як: О. Бажан, Т. Гундорова, С. Дацюк, В. Кулик, І. Лосев, Т. Лютий, Б. Мельник, М. Рябчук, М. Павлишин, А. Поляков, А. Умланд, С. Євтушенко.

Виклад основного матеріалу. Розгляд проблеми колоніальних маркерів законодавства України слід розпочинати зі ступеню розробки теми та дефініцій. Якщо колоніалізм – це політика метрополії, спрямована на колонізацію (підкорення) іншої нації, її території (держави) за допомогою різноманітних методів, то постколоніалізм – це осмислення на всіх рівнях наслідків колоніальної залежності (колоніалізму) та пошук способів подолання постколоніального статусу, виходу зі стану постколоніальності. Тоді постколоніальність характеризується діалектичною боротьбою колоніального спадку і деколонізації, яка полягає в його викоріненні. Потужним впливом колоніальної спадщини, в тому числі на конституційно-правовому рівні, на розвиток держави, який певною мірою нівелюється процесом та/або політикою деколонізації як звільнення від колоніальної залежності та впливу метрополії.

Доки вчені сперечаються про постколоніальний статус України в принципі, українське законодавство і досі містить колоніальні маркери, які залишилися як постколоніальний спадок російської (радянської) окупації України. Українське деколонізаційне законодавство не містить визначення колоніальних маркерів або маркерів колоніалізму - Закон України «Про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики в Україні і деколонізацію топонімії» (2023) редукує політику деколонізації у практичній сфері до деколонізації топонімії або ж символіки російського/радянського колоніалізму. На значно ширше призначення цього нормативно-правового акта вказують визначення таких, незмінно пов'язаних з російським колоніалізмом понять, як русифікації та українофобія. Колоніальні маркери – це чужорідні етнокультурному середовищу колонізованої держави елементи, нав'язані колонізатором, присутні в усіх сферах життя (культурно-символічній, освітній, мовній, історичній, політичній, правовій, архітектурно-урбаністичній), які є індикаторами колоніального впливу. Їх багатоманіття вражає – це символи, практики, політики, інституції, ідентичності, норми права, яка сформувалися протягом колоніальної залежності і залишилися як наслідок колоніального минулого і продовжують реплікуватися у стані

постколоніалізму. Цей стан характеризується досить складним комплексом взаємодій між колишніми метрополіями та їх колишніми колоніями, а також появою нових механізмів та практик колонізації та опору їй. Саме у ньому долаються всі виявлені наслідки колоніалізму.

Чи є ці маркери у конституційному законодавстві України? Одразу на думку спадає російська мова як головний маркер російського колоніалізму, захищена конституційним статусом, оскільки ст. 10 Основного Закону досі залишається в незмінному вигляді. Захищеність Конституції України від змін в умовах воєнного стану автоматично означає захищеність конституційних колоніальних маркерів.

Для початку зауважимо, що мовний колоніалізм посідав одне з чільних місць у російському колоніалізмі, оскільки домінування російської мови активно насаджувалося та витісняло національні мови або гальмувало їх розвиток як менш значимих та менш вартісних. На думку Т. Кацевич, колонізатор впродовж століть формував імідж української мови як несправжньої, відхилення від російської, спольщеної російської. Дослідниця підкреслює, що мовний вияв стану менш вартості на ментальному рівні колоніалізму був ідентифікатором зменшення сфери вжитку української мови, її заміни на аксіологічно важливішу, престижнішу російську [5, с. 126]. Але повного розриву з колоніальним мовним минулим у сфері конституційно-правових відносин не відбулося аж до початку російсько-української війни у 2014 р. Конституція України, а потім мовні закони та зміни до законодавства проросійської влади лише закріплювали фактичну двомовність в Україні, яка суттєво гальмувала процес деколонізації.

Основний Закон України, прийнятий у 1996 р., вдало ілюструє діалектику колонізаційних і деколонізаційних процесів у постколоніальному стані. З одного боку, ст. 10 Конституції України закріплює статус української мови як державної - держава забезпечує всебічний розвиток і функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя на всій території України. Це, безумовно, є проявом деколонізації – раніше підлегла нація повертає домінуючий статус національної мови у відродженій державі. З іншого боку, цією ж статтею в Україні гарантується вільний розвиток, використання і захист російської, інших мов національних меншин України. Найвищий конституційний статус російської мови є маркером збереження колоніального мовного впливу Росії на Україну. Як зауважує Б. Мельник, така ситуація є типовою для конституцій постколоніальних держав – запровадження особливого статусу для мови колонізатора, яка насильно була насаджена у цих колоніях [6, с. 39].

У зв'язку з цим уповноважена із захисту державної мови вказала на необхідність усунути символічну нерівність у законодавстві, зокрема скасувати особливий статус російської мови у Конституції України, «яка в умовах збройної агресії РФ є не лише засобом комунікації, а й інструментом дестабілізації. Конституційна модель мовної політики має бути узгоджена з реальністю війни та з прагненням українського суспільства до справжньої мовної рівності без колоніального спадку», - наголосила О. Івановська, закликаючи до формування єдиного українськомовного простору з повагою до мов національних меншин [7]. Втім, не заглиблюючись у процедуру демонтажу конституційного статусу російської мови.

Наразі Конституційний Суд України пропонує розглядати російську мову виключно як мову російської національної меншини. Незважаючи на те, що «з усіх мов зі статусом мови національної меншини виокремлено лише російську мову, це не означає надання їй Конституцією України привілейованого юридичного статусу, оскільки це суперечило б принципів заборони дискримінації в такій площині юридичного регулювання, як національний режим розвитку, використання й захисту мов національних меншин», - йдеться у рішенні КСУ [8].

Оскільки ст. 10 Основного Закону досі залишається в незмінному вигляді, це дає підстави припускати, що постколоніальність стала константою українського конституціоналізму, на рівні Конституції закріплюючи постколоніальний статус України як досі остаточно не звільненої від ознак і символів колоніальної залежності, вкоріненої в багатьох сферах суспільного життя. Чи поширюється вона на інші сфери, потребує ретельнішого дослідження постколоніальної конституційно-правової спадщини. Наразі виходитимемо з вузького розуміння конституційного законодавства, запропонованого А. Крусян – «теоретично і практично обґрунтованим є визначення конституційного законодавства... як сукупності виключно законів» [9, с. 49].

Тож, по-перше, це дія радянських законів в Україні, яка тривала десятиліттями після здобуття незалежності України (Кодекс законів про працю УРСР 1971 р., Житловий кодекс УРСР 1983 р.) Пояснювалося це тим, що Україна в умовах викликів незалежності не змогла швидко створити нову

правову систему з нуля, внаслідок чого утворився законодавчий вакуум. Оскільки процес законотворчості виявився набагато складнішим і суперечливішим через політичні чвари у парламенті, а закони радянської доби регулювали найважливіші сфери, хоч і не відповідали реаліям [10], було вирішено залишити чинною частину радянського колонізаційного законодавства, що негативно позначилося на деколонізації України.

По-друге, це адміністративно-територіальний устрій України, який перекочував у Основний Закон з радянської колоніальної доби. Згідно ст. 133. систему адміністративно-територіального устрою України складають: АРК, області, райони, міста, райони в містах, селища і села [11]. Областей налічується 24. Поділ країни на області та райони – це суто радянський підхід, який не відповідає історико-етнографічному районуванню України. В ході історичного розвитку України за територіями закріпилися певні назви: Галичина, Буковина, Волинь, Поділля, Слобожанщина, Таврія, Бессарабія, Закарпаття, Запоріжжя. Карт і версій етнографічного районування безліч, але наразі працювати над подоланням колонізаційного спадку у сфері адміністративно-територіального поділу України немає ні ресурсів, ні політичної волі в умовах війни.

По-третє, це топонімія самої Конституції. Адже Закон України «Про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики в Україні і деколонізацію топонімії», яким встановлюється порядок ліквідації символіки російської імперської політики, в тому числі назв областей, районів, населених пунктів – ніяк не позначився на тій символіці російської імперської політики, яка міститься у Конституції України, оскільки ми бачимо там Дніпропетровську (нині обласний центр місто Дніпро) та Кіровоградську (обласний центр – місто Кропивницький) області.

По-четверте, навіть елементи системи органів державної влади України можна вважати успадкованими від радянського колоніального панування (наприклад, Верховна Рада УРСР стала Верховною Радою України) і відкритим залишається питання чи підходять вони Україні, бо у постколоніальному статусі конституційний принцип поділу державної влади на законодавчу, виконавчу та судову (ст.6) досі не працює коректно і Україна зазнає критики за надмірну концентрацію влади. Для того, щоб збалансувати цю систему влади та запобігти узурпації громадянському суспільству України доводиться вдаватися до акцій протестів, так званих майданів. Останній, Картоонковий майдан 2025 р. був спрямований проти обмеження/ліквідації незалежності антикорупційних органів – САП і НАБУ.

Серед колоніальних маркерів також слід згадати ім'я по батькові, яке широко використовується в Україні для її ідентифікації громадян, зокрема у реєстрах та базах даних державних органів (паспорті громадянина України, водійському посвідченні, свідоцтві про народження, у освітніх та медичних документах). Спроби його скасувати у правовій площині тривають вже давно і як складова деколонізації та відмови від імперської спадщини, і як прояв європейської інтеграції України та руху до впровадження стандартів ЄС, де не використовується віджилий, патріархальний, дискримінаційний підхід - найменування людини іменем батька. Адже обов'язкове використання ім'я по батькові (за винятком представників національних меншин (спільнот) означає повне ігнорування ролі матері у народженні та вихованні дитини, що є проявом дискримінації та суперечить Закону України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні», який утверджує принцип недискримінації у законодавстві України (ст.2). Зауважимо, що цим нормативно-правовим актом дискримінація визначається, як ситуація, за якої особа зокрема за ознаками статі, сімейного стану зазнає обмеження у визнанні, реалізації або користуванні правами і свободами в будь-якій формі [12].

Ця дискримінаційна, колоніальна ситуація (колоніальний маркер) закріплена ст. 147 Сімейного кодексу України під назвою «Визначення по батькові дитини», згідно з якою «по батькові дитини визначається за іменем батька» [13]. У межах протидії дискримінації ця стаття мали б бути доповнена положенням про право використання імені по матері дитини. Особливо це актуально для дітей в умовах, які комплікують визнання батьківства. Але нас більше цікавить ім'я по батькові як колоніальний маркер, адже воно було впроваджене і використовується не лише в Україні, а й інших колонізованих Росією/СРСР державах – Білорусі та країнах Центральної Азії.

Автор останньої петиції про скасування в Україні імені по батькові апелює до того, що воно «було нав'язане у період СРСР і слугувало інструментом бюрократичного контролю над особою», тоді як «у незалежній демократичній Україні ця форма ідентифікації є анахронізмом і суперечить курсу на дерусифікацію» [14]. О. Леоненко справедливо зауважує, що далеко не всі громадяни сучасної України хочуть мати ім'я по батькові і особливо це актуально для «українців, що свідомо дистанціюються від радянської спадщини». Авторка цього дослідження спробувала видати

монографію, що подається на здобуття наукового ступеня доктора наук без свого імені по батькові, але прогнала бюрократичну тяганину. Поза сумнівом, обов'язкове використання імені по батькові в Україні також має бути скасоване як маркер колоніальної належності України до російської/радянської імперії.

Висновок. Виявлення колоніальних маркерів в законодавстві України, їх ідентифікація, визначення ступеня деструктивного впливу на українську державність та демонтаж як наслідків російського колонізаційного спадку є завданням деколонізації та запорукою успішного проходження Україною етапу посколоніальності для здобуття повного суверенітету. Цей процес ускладнюється тим, що маркери колоніальної належності стали звичними для світогляду українців, які народилися та зростали в колоніальних та/або постколоніальних умовах. Тому перспективним для деколонізації українського законодавства видається активне залучення та імплементації ініціатив не лише профільних інституцій, як-от Українського інституту національної пам'яті, а й громадянського суспільства – зокрема груп та спільнот, які активно моніторять хід деколонізації в Україні.

Бібліографічний список:

1. Дацюк С. Постколоніальна Україна. *Незалежний культурологічний часопис «І»*. 2015. № 80. URL: https://www.ji.lviv.ua/n80texts/Postkolonialna_Ukraina.htm.
2. Лютий Т. Навіщо нам постколоніальна теорія? *The Ukrainians*. URL: <https://theukrainians.org/navishcho-nam-postkolonialna-teoriia/>.
3. Про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики в Україні і деколонізацію топонімів: Закон України. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3005-20#Text>.
4. Поляков А. Східна Європа у світлі постколоніального дискурсу: аналіз наукових досліджень. *Міжнародні та політичні дослідження*. 2023. № 36. С. 167–176.
5. Кацевич Т. Мовний аспект постколоніальної ментальності українців: деструкція «права мови» як фундаменту права нації. *Українознавчий альманах*. 2018. Вип. 23. С. 123-129.
6. Мельник Б. Мовна політика України: постколоніальний аспект (1991-2014 рр.). НаУКМА, 2025. 54 с.
7. Коваленко А. Скасувати особливий статус російської: мовна омбудсменка розповіла про перші кроки на посаді. *Життя УП*. URL: <https://bit.ly/451v04d>.
8. Рішення Конституційного Суду України від 14 липня 2021 року № 1-р/2021 у справі за конституційним поданням 51 народного депутата України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної». URL: <https://ccu.gov.ua/storinka/10>.
9. Крусян А. Конституційне законодавство України: сучасний стан та тенденції розвитку. *Наукові праці Національного університету "Одеська юридична академія"*. 2011. Т. 10. С. 47-57.
10. Які закони ЄСПР діють в Україні. *Olson Львів*. URL: <https://www.olson.lviv.ua/statyi/yaki-zakoni-srsr-diyut-v-ukraini.html>.
11. Конституція України. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
12. Закон України: Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні. *Відомості Верховної Ради*. 2013. № 32. ст. 412.
13. Сімейний Кодекс України. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text>.
14. Леоненко О. Скасувати обов'язкове зазначення по батькові в усіх офіційних документах громадян України: петиція №41/008297-25еп. *Електронні петиції*. URL: <https://petition.kmu.gov.ua/petitions/8297>.

References:

1. Datsiuk S. (2015). Postkolonialna Ukraina. *Nezaleznyi kulturolohichni chasopys «I»*. № 80. URL: https://www.ji.lviv.ua/n80texts/Postkolonialna_Ukraina.htm.
2. Liutyi T. Navishcho nam postkolonialna teoriia? *The Ukrainians*. URL: <https://theukrainians.org/navishcho-nam-postkolonialna-teoriia/>.
3. Pro zasudzhennia ta zaboronu propahandy rosiiskoi imperskoj polityky v Ukraini i dekolonizatsiiu toponimii: Zakon Ukrainy. *Zakonodavstvo Ukrainy*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3005-20#Text>.
4. Poliakov A. (2023). Skhidna Yevropa u svitli postkolonialnoho dyskursu: analiz naukovykh doslidzhen. *Mizhnarodni ta politychni doslidzhennia*. № 36. S. 167–176.
5. Katsevych T. (2018). Movnyi aspekt postkolonialnoi mentalnosti ukraintsiv: destrukttsiia «prava movy» yak fundamentu prava natsii. *Ukrainoznavchyi almanakh*. Vyp. 23. S. 123-129.
6. Melnyk B. (2025) Movna polityka Ukrainy: postkolonialnyi aspekt (1991-2014 rr.). NaUKMA. 54 s.
7. Kovalenko A. Skasuvaty osoblyvyi status rosiiskoi: movna ombudsmenka rozpovila pro pershi kroky na posadi. *Zhyttia UP*. URL: <https://bit.ly/451v04d>.
8. Rishennia Konstytutsiinoho Sudu Ukrainy vid 14 lypnia 2021 roku № 1-r/2021 u spravi za konstytutsiinym

podanniam 51 narodnoho deputata Ukrainy shchodo vidpovidnosti Konstytutsii Ukrainy (konstytutsiinosti) Zakonu Ukrainy «Pro zabezpechennia funktsionuvannia ukrainskoi movy yak derzhavnoi». URL: <https://ccu.gov.ua/storinka/10>.

9. Krusian A. (2011). Konstytutsiine zakonodavstvo Ukrainy: suchasnyi stan ta tendentsii rozvytku. *Naukovi pratsi Natsionalnoho universytetu "Odeska yurydychna akademiia"*. T. 10. S. 47-57.

10. Yaki zakony SRSR diit v Ukraini. *Olson Lviv*. URL: <https://www.olson.lviv.ua/statti/yaki-zakoni-srsr-diyut-v-ukraini.html>.

11. Konstytutsiia Ukrainy. *Zakonodavstvo Ukrainy*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr#Text>.

12. Zakon Ukrainy: Pro zasady zapobihannia ta protydii dyskryminatsii v Ukraini. *Vidomosti Verkhovnoi Rady*. 2013. № 32. st. 412.

13. Simeinyi Kodeks Ukrainy. *Zakonodavstvo Ukrainy*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text>.

14. Leonenko O. Skasuvaty oboviazkove zaznachennia po batkovi v usikh ofitsiinykh dokumentakh hromadian Ukrainy: petytsiia №41/008297-25ep. *Elektronni petytsii*. URL: <https://petition.kmu.gov.ua/petitions/8297>.

Yavir V. Post-colonial Ukraine: overcoming colonial markers in ukrainian legislation

The research is aimed at identifying colonial markers in the legislation of Ukraine and substantiating ways to overcome them in the context of rethinking the postcolonial status of modern Ukraine. While scholars debate Ukraine's postcolonial status, Ukrainian legislation still contains colonial markers that remain as a postcolonial legacy of the Russian (Soviet) occupation of Ukraine. The study singles out and analyzes such markers as the constitutional status of the Russian language, the validity of Soviet laws in Ukraine after the attainment of independence, the administrative-territorial structure that does not correspond to the historical and ethnographic division of Ukraine, colonial toponymy in the Constitution protected from alteration by the legal regime of martial law, and the use of patronymics for identifying citizens of Ukraine. Ukrainian decolonization legislation does not contain a definition of colonial markers or markers of colonialism. Therefore colonial markers are proposed to be defined as elements alien to the ethnocultural environment of a colonized state, imposed by the colonizer in all spheres of life (cultural-symbolic, educational, linguistic, historical, political, legal, architectural-urban), which serve as indicators of colonial influence. These include symbols, practices, policies, institutions, identities, and legal norms that were formed during the period of colonial dependence and continue to be replicated in the state of postcolonialism, which is characterized by a complex set of interactions between former metropolises and former colonies, as well as the emergence of new mechanisms and practices of colonization and resistance thereto. It is in state that all the identified consequences of colonialism are overcome. The detection of colonial markers in the legislation of Ukraine, their identification, assessment of the degree of their destructive impact on Ukrainian statehood, and their dismantling constitute the task of decolonization and are a prerequisite for Ukraine's successful passage through the stage of postcoloniality toward the attainment of full sovereignty. This process is complicated by the fact that markers of colonial affiliation have become habitual to the worldview of Ukrainians who were born and raised in colonial and/or postcolonial conditions.

Keywords: *colonialism, postcolonialism, constitutionalism, constitutional law, decolonization, colonial markers, ethnopolitics.*